

HIIREN HOITO JA KÄSITTELY

Tämä ohje on Eettisen Eläinkaupan sertifikaattiliikkeen jakama lemmikkieläimen hoito- ja käsittelyohje. Tässä ohjeessa kuvataan hiiren tärkeimmät hoito-ohjeet. Laajempien hoito-ohjeiden hankkiminen tuoreista alan lehdistä ja kirjallisuudesta tai luotettavilta, esimerkiksi lajiyhdistysten ylläpitäjiltä nettisivustoilta on suositeltavaa. Kaikkeen tietoon tule kuitenkin suhtautua kriittisesti.

Elinikä ja aikuiskoko

Hiiren elinikä on 2-3 vuotta. Täysikasvuinen uroshiiri voi painaa yli 50 grammaa, naaraat ovat yleensä pienempiä.

Sukukypsyyssikä

Hiiri tulee sukukypsäksi noin 4 viikon iässä. Eri sukupuolet tulee erottaa ennen sukukypsyyssikää vahinkopoikueiden välttämiseksi. Naaras on liian nuori astutettavaksi ennen kolmen kuukauden ikää. Ensisynnytyksen on tapahduttava ennen kuuden kuukauden ikää.

Sosiaaliset vaatimukset

Hiiri on laumaeläin ja tarvitsee lajitovereiden seuraa. Ryhmäkoon ei kuitenkaan pidä olla suurempi kuin 7-8 yksilöä, koska hiiri ei pysty tunnistamaan yksilökohtaisesti yli seitsemää yksilöä. Useamman yksilön pitäminen yhdessä johtaa jatkuviin hierarkiataisteluihin.

Naaraat tulevat useimmiten toimeen keskenään. Myös kastroidu uros sopii yhteen naaraiden kanssa. Uroshiiret eivät tule yleensä toimeen keskenään ja taistelevat erittäin rajusti, usein kuolemaan asti.

Mikäli hiirillä esiintyy tappelua tai esimerkiksi puremajälkiä ne on erotettava välittömästi toisistaan.

Jos eläintä joudutaan pitämään yksin häkissä, sillä tulee olla haju- ja kuuloyhteys lajitoveriin.

Mikäli kaksi aikuista naarasta ostetaan yhdessä pidettäväksi, niiden on suotavaa olla tottuneita toisiinsa, jotta niiden välille ei syntyisi konflikteja.

Ihmisten seura ei korvaa lajitoverien seuraa. On harhakäsitys, että yksinäinen hiiri kesyyntyy paremmin kuin ryhmässä elävä.

Jos tahdot yhdistää toisilleen vieraat naaraat tai naaraan ja kastroidun uroksen, pyydä asiaa koskeva ohje kauppiaalta.

Hiirtä ei saa pitää samassa asumuksessa muunlajisten eläinten kanssa.

Hiiren pitopaikka ja tilavaatimukset

Hiiren pitopaikka ei saa olla suorassa auringonvalossa tai lämpöpatterin lähellä eikä vedossa, esimerkiksi ikkunan luona. Huoneilman suosituslämpötila on 23-25°C. Jos hiirtä pidetään suosituslämpötilaa viileämmässä, on pidettävä huolta siitä, että sillä on aina runsaasti pesämateriaalia. Lämpötila ei saa koskaan nousta korkeammaksi kuin 30 °C, koska hiiri saa herkästi lämpöhalvauksen tätä korkeammassa lämpötilassa.

Huoneilman suositeltava suhteellinen kosteus 45-65 %.

Valo-hämärärytmi 12/12 - 10/14 h.

Hiiri on kiipeilevä ja kaivautuva eläin, jolle asumuksen korkeus on pinta-alaa tärkeämpi. Hiirille suositellaan terraariota karkaamisvaaran takia. Häkin tai terraarion tulee olla pohjapinta-alaltaan

vähintään 0,3 m², esim. 50 x 70 cm kokoinen 1-4 hiirelle. Häkin tai terraarion korkeuden tulee olla vähintään 40 cm.

Jokaista uutta aikuista eläintä kohti tulee olla vähintään 0,15 m² lisää pohjapinta-alaa. Ryhmäkoko ei kuitenkaan saa ylittää kahdeksaa aikuista yksilöä.

Pohjapinta-alasta voidaan kompensoida 10 % (0,03 m²) yhdellä tai kahdella kiipeilytasolla. Tasojen yhteenlasketun pinta-alan tulee olla vähintään 20 % vähimmäispinta-alasta (0,06 m²). Asumuksen korkeuden tulee tällöin olla 1,5 kertaa vähimmäiskorkeus (60 cm).

Hiirenpoikaset saattavat tulla ulos jopa hiirille tarkoitetun häkin pintojen välistä. Tämän vuoksi poikasia tulisi pitää terraariossa.

Hiirellä tulee olla mahdollisuus kiipeillä häkissään, esim. kiipeilypuita, tasoja, joille voi kiivetä, riippumattoja. Lisäksi hiirellä tulee olla pesämateriaalia sekä pesälaatikko, putkia tai muita suojapaikkoja, jonne se voi vetäytyä. Suojapaikkoja tulee olla yhtä monta kuin aikuisia hiiriä on ryhmässä. Yhden suojapaikoista tulee olla niin suuri, että kaikki hiiret mahtuvat siihen yhtä aikaa. Pesälaatikon tai katoksen katon tulee kestää aikuisen hiiren paino. Pesälaatikko ei saa viedä enempää kuin 1/3 häkin pohjan pinta-alasta. Mikäli hiiret alkavat tapella pesälaatikoista, voidaan laatikot poistaa ja korvata pesämateriaalilla tai heinällä. Hiirille tulee tarjota virikkeitä, esimerkiksi putkia tai vihanneksilla täytettäviä virikepalloja.

Juoksupyörää paremmin hiirelle virikkeeksi soveltuu juoksulautanen, mutta turvallista, umpinaista juoksupyörää voidaan myös käyttää. Hiiren häntä voi jäädä metallisen juoksupyörän pintojen väliin jolloin on vaarana että häntä katkeaa. Juoksupyörä ei kuitenkaan ole tarpeen, mikäli hiirillä on tarjolla runsaasti muita virikkeitä.

Juoksupalloa ei suositella virikkeeksi, koska hiiri ei voi itse säädellä rasituksen kestoa.

Virikkeet ja koriste-esineet eivät saa olla myrkyllistä materiaalia, koska hiiri saattaa nakertaa niitä. Niissä ei myöskään saa olla sellaisia koloja, joihin hiiri voi juuttua. Mitään painavaa esinettä, esim. keraamista ruokakupia, pesämökkiä tai virikettä, ei saa asettaa kuivikekerroksen päälle. Hiiri on kaivautuva eläin, joka voi kaivaa paksuun kuivikekerrokseen niin suuren kolon, että esine romahtaa sen päälle, jolloin hiiri voi vahingoittua. Hiiri voi myös jäädä loukkuun esimerkiksi alassuun käännetyin keraamisen ruokakupin tms. alle

Pesämateriaalista ei saa irrota kuituja, jotka voivat kietoutua hiiren vartalon tai varpaiden ympärille. Pesäntekotarvikkeiksi sopivat esim. talouspaperi, heinä ja ns. ekokuitu.

Häkin tulisi olla mieluiten edestä avattava, koska hiiri vaistomaisesti säikkyi ylhäältä lähestyvää liikettä.

Nuoret hiiret ovat vilkkaita ja hyppiviä. Niillä on oltava mahdollisuus liikuntaan, jotta niiden luusto ja lihaksisto kehittyisivät normaalisti. Myös aikuiset hiiret tarvitsevat liikuntaa pysyäkseen hyväkuntoisina. Tämän vuoksi häkissä on oltava riittävästi vapaata lattiapinta-alaa. Hiirten tulee päästä jaloittelemaan häkin ulkopuolelle useita kertoja viikossa, mieluiten päivittäin. Jaloittelupaikan tulee olla turvallinen, hiiret eivät saa päästä jyrsimään esim. sähköjohtoja tai karkaamaan esimerkiksi huonekalujen alle. Jaloittelualueella tulee kuitenkin olla hiirelle sopivia piilopaikkoja. Turvallisinta on antaa hiirten jaloitella valvotusti pienjyrsijöille tarkoitettussa aitauksessa.

Hiiri on hämäräeläin, joten suositeltavin jaloittelu-aika on ilta.

Hiirten jaloittelu aloitetaan noin kahden kuukauden iässä. Tätä ennen ne ovat vielä liian arvaamattomia käyttäytymiseltään. Nuoret hiiret voidaan päästää jaloittelemaan, kun niiden fyysiset kyvyt ovat kehittyneet ja niiden käyttäytyminen on tasoittunut.

Kuivikkeet

Kuivikkeeksi käy kutterinpuru, lehtipuuhaake tai muu pehmeä, pölyämätön ja imukykyinen kuivikemateriaali. Sahajauho ei sovellu kuivikkeeksi hienojakoisuutensa vuoksi. Hienojakoinen pöly voi tunkeutua hengitysteihin ja tukkia suun ja sieraimet.

Kuiviketta tulee olla vähintään 20 cm:n kerros, jotta hiiri voi kaivautua ja tehdä tunneleita kuivikkeiden sisään.

Kuivikkeet on vaihdettava niin usein, etteivät ne rupea haisemaan. Haju on merkki haitallisen korkeasta ammoniakkipitoisuudesta, mikä vaurioittaa hiiren hengityselimistöä ja altistaa sitä sairauksille, esimerkiksi hengitystieinfektioille. Lisäksi kosteat kuivikkeet tarjoavat hyvän kasvualustan mikrobeille. Hiiren lepopaikan, esim. pesälaatikon, kuivikkeet tulee vaihtaa päivittäin.

Hiiren asumus puhdistetaan pääsääntöisesti vedellä. Jos pesuainetta kuitenkin käytetään, sen tulee olla mietoa ja hajustamatonta. Pesuaine tulee huuhdella huolellisesti pois.

Ruokinta

Hiiri syö lyhyin väliajoin ympäri vuorokauden. Tämän vuoksi hiirellä on oltava jatkuvasti saatavilla hyvälaatuisia, lajille sopivaa jyväsekoitusta tai pellettejä. Hiiren tulee saada myös tuoretta ruokaa kuten hedelmiä, vihanneksia ja juureksia sekä proteiiniipitoista ravintoa kuten pieniä määriä vähärasvaista lihaa tai munaa muutaman kerran viikossa.

Hiirellä on avojuuriset hampaat, jotka kasvavat jatkuvasti. Tämän vuoksi ne tarvitsevat jyrstittävää, esimerkiksi kuivattua täysjyväleipää tai näkkileipää ja lehtipuiden oksia.

Hiirellä tulee olla jatkuvasti saatavilla vettä. Vesi vaihdetaan ja vesipullo tai vesikuppi puhdistetaan päivittäin. Vesipullon toimivuus tulee varmistaa päivittäin. Ruokakuppi puhdistetaan vedellä vähintään kerran viikossa, tarvittaessa useammin.

Hiirellä on tavallisten ulostepapanoiden ohella pehmeämpiä vitamiiniipitoisia papanoita. Nämä hiiri syö yleensä suoraan peräaukon suulta. Papanoiden syöminen on hiiren hyvinvoinnin kannalta olennaista eikä sitä tule estää. Tällä tavoin hiiri saa mm. tarvitsemiaan B- ja K-vitamiineja. Tavalliset ulostepapanat hiiri jättää syömättä.

Hiiren totuttaminen uuteen kotiin

Uudessa kodissa häkin katto kannattaa aluksi peittää osittain esimerkiksi kankaalla tai sanomalehdellä. Tämä luo turvallisuuden tunnetta, koska saaliseläiminä hiiret vaistomaisesti pelkäävät ylhäältä avoimia paikkoja. On kuitenkin varauduttava siihen, että hiiret saattavat repiä häkkiä peittävää materiaalia. Ensimmäisen illan hiirten kannattaa antaa olla rauhassa ja tutustua uuteen ympäristöön. Seuraavana päivänä voi laittaa käden häkkiin ja antaa hiirten tulla vähitellen nuuskimaan kättä. Hiiriä voi koskea ja niitä voi houkutella ottamaan makupaloja kädestä. Rohkeimmat saattavat jo kiivetä kädelle. Parin päivän kuluttua hiiriä voi ottaa varovaisesti syliin. Tutustumisen on kuitenkin aina tapahduttava hiiren ehdoilla. Hiiren jahtaamista kiinni otettaessa tulee välttää. Tottumattoman käsittelijän on hyvä istua lattialla hiirtä pidellessään, jotta se ei mahdollisen vahingon käydessä putoa korkealta. Kun on kyse poikasista, kannattaa varmistaa, ettei juomapullo ole liian korkealla.

Hiiren voi päästää jaloittelemaan, eläimestä riippuen, viimeistään parin viikon kuluttua siitä, kun se on kunnolla tottunut uuteen kotiinsa.

Käsittely

Hiiri on hämäräeläin, joka on aktiivisimmillaan aamu- ja iltahämärissä. Päiväsaikaan hiirellä on lepoaika ja tällöin parin tunnin unijaksot vaihtelevat lyhyiden valveillaolojaksojen kanssa. Hiiren häkissä on oltava suojainen, hämärä nukkumapaikka, esimerkiksi pesälaatikko. Nukkuvan hiiren häiritsemistä tulee välttää. Säännöllisestä vuorokausirytmistä on huolehdittava valaistuksen vaihtelun avulla.

Hiiri vahingoittuu herkästi, jos sitä käsitellään varomattomasti. Tämän vuoksi pienten lasten ei tule käsitellä hiirtä ilman aikuisen valvontaa.

Hiirtä käsitellään rauhallisin, hellävaraisin mutta varmoin ottein. Hiirtä lähestytään rauhallisin liikkein suoraan edestäpäin. Nopea liike ylhäältä tai sivulta voi säikäyttää hiiren. On varottava, ettei hiiri pääse putoamaan säikähtäessään.

Hiirtä tartutaan hännän tyvestä ja nostetaan se nopeasti kämmenelle tai kuljetuslaatikkoon. Hiirtä voidaan kantaa lyhyitä matkoja kämmenellä pitäen samalla kiinni hännän tyvestä. Näin varmistetaan, että hiiri ei pääse putoamaan, vaikka se säikähtäisi ja syöksähtäisi yllättäen liikkeelle. Kämmenellä kannettaessa hiiri on luontaisessa asennossaan ja sillä on ”maata jalkojensa alla”, mikä saa sen tuntemaan olonsa turvalliseksi. Vielä kesyyntymätöntä hiirtä on turvallisinta kantaa kuljetuslaatikossa.

Hiirtä ei tule jahdata kiinni otettaessa. On tärkeää, että hiiri tuntee olonsa turvalliseksi, kun sitä käsitellään.

Hiirtä ei saa roikottaa hännästä. Häntä vaurioituu herkästi, lisäksi roikkuminen pää alaspäin on hiirelle epämiellyttävää, kivuliasta ja pelottavaa. Mikäli eläintä on kuitenkin pakko nostaa hännästä, häntään on tartuttava aivan tyvestä.

Kantavan hiiren nostamista tulee välttää kantoajan viimeisellä kolmanneksella.

Jos hiiri on sairas tai sillä on kipuja tai se tuntee itsensä uhatuksi, se voi purra käsittelijäänsä. Hiiri saattaa jäädä pitämään hampaillaan kiinni kädestä. Kättä ei tällöin saa ravistaa eikä nostaa, koska silloin hiiri säikähtää ja tarraa tiukemmin kiinni. Hiiri saattaa myös vahingoittua pudotessaan, jos se ravistetaan irti. On odotettava rauhallisesti, että hiiri päästää otteensa.

Hiiren hampaiden, turkin ja kynsien hoito

Hiiren hampaat kasvavat jatkuvasti, joten se tarvitsee hampaita kuluttavaa ravintoa. Hiiri tulee totuttaa säännölliseen hampaiden tarkastukseen. On tarkkailtava, etteivät hampaat kasva liikaa, halkeile tai ettei niiden taakse tai väliin ole jäänyt ruokaa jumiin. Hampaiden liikakasvu voi pahimmillaan estää syömisestä. Etu- ja poskihampaiden kunto on tarkistettava välittömästi, mikäli hiirellä on syömisvaikeuksia. On huomattava, että ylikasvaneet poskihampaat pystyy havaitsemaan vain eläinlääkäri.

Hiiren kynnet leikataan tarvittaessa esim. ihmisille tarkoitetuilla kynsileikkureilla tai pienillä saksilla.

Terve eläin huolehtii itse turkkinsa puhtaudesta. Likaantuneet alueet - esimerkiksi takapuoli ja vatsa ripulin yhteydessä tai mikäli hiiren makuupaikka on jäänyt puhdistamatta - pyritään puhdistamaan pyyhkimällä kostealla.

Terveys

Hiiren vointi tulee tarkistaa päivittäin. Hiiri pyrkii salaamaan sairautensa, joten jos hiiri vaikuttaa apaattiselta tai ei syö tai liiku normaalisti, se on vietävä välittömästi pieneläimiin erikoistuneelle

eläinlääkärille. Häätätilanteiden varalta eläinlääkärin yhteystiedot tulee selvittää jo eläimen hankkimisen yhteydessä.